

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY REVIEW OF THE FACULTY OF DIVINITY

e-ISSN: 2587-1854

Issue / Sayı: 50

Samsun

Haziran / June 2021

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
e-ISSN: 2587-1854
2020 Sayı: 50

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY
REVIEW OF THE FACULTY OF DIVINITY
e-ISSN: 2587-1854
2020 Issue: 50

Ondokuz Mayıs Üniversitesi adına sahibi /
Owner on behalf of Ondokuz Mayıs University
Prof. Dr. Yavuz ÜNAL
Rektör / Rector

Yazı İşleri Müdürü / Responsible Manager
Prof. Dr. Metin Yılmaz
Dekan / Dean

Baş Editör/Editor in Chief
Dr. Öğr. Üyesi Hasan ATSIZ

Editör / Editor
Arş. Gör. Osman CURUK

Alan Editörleri / Field Editors
Arş. Gör. Osman CURUK
(İslam Tarihi ve Sanatları Böl.)
Arş. Gör. Ömer YILDIZ
Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü)
Arş. Gör. Sümeyye Nur DOĞAN
(Temel İslam Bilimleri Bölümü)
Arş. Gör. Şeyda Nur ERSÖZ
(İslam Tarihi ve Sanatları Böl.)
Arş. Gör. Beyza Nur ÇAVUŞ
(Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü)

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Ali BOLAT
Prof. Dr. Ahmet ÇAKIR
Prof. Dr. Cengiz BATUK
Prof. Dr. Erkan PERŞEMBE
Prof. Dr. Fatih TOKTAŞ
Prof. Dr. Latif TOKAT
Prof. Dr. Metin YILMAZ
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ
Doç. Dr. Recep DEMİR
Doç. Dr. Recep GÜN
Doç. Dr. Süleyman TURAN
Doç. Dr. Yaşar AKASLAN
Dr. Öğr. Üyesi Hasan ATSIZ
Dr. Öğr. Üyesi Şule GÜLDÜ
Dr. Öğr. Üyesi Rıza KORKMAZGÖZ

Yayın Yeri ve Tarihi/Publication Place and Date

Samsun, 24 Haziran / June 2021

Dil Editörleri / Proof Reading
Arş. Gör. Tuğba TAŞDEMİR (English)

EBSCO

aSOS

ULAKBİM

Yayın Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Abdurrahman HAÇKALI; Doç. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR; Prof. Dr. Abdülbaki GÜNEŞ; Doç. Dr. Ahmet ALBAYRAK; Prof. Dr. A. Ali BAYHAN; Prof. Dr. Ahmet BULUT; Prof. Dr. Ahmet ÇAYCI; Prof. Dr. Ahmet İshak DEMİR; Prof. Dr. Ahmet KOÇ; Prof. Dr. Ali BULUT; Prof. Dr. Ali Rıza GÜL; Prof. Dr. Ali Osman KURT; Prof. Dr. Ali TOKSARI; Prof. Dr. Ali YILMAZ; Prof. Dr. Ali Rıza AYDIN; Doç. Dr. Ayşe Zişan FURAT; Prof. Dr. Bahattin KÖK; Prof. Dr. Bahattin YAMAN; Doç. Dr. Bekir ŞİŞMAN; Prof. Dr. Bilal SAKLAN; Prof. Dr. Burhanettin TATAR; Yrd. Doç. Dr. Dursun Ali TÖKEL; Prof. Dr. Dilaver GÜRER; Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM; Prof. Dr. Ejder OKUMUŞ; Prof. Dr. Eyüp BAŞ; Prof. Dr. Eyyüp TANRIVERDİ; Prof. Dr. Faruk KARACA; Prof. Dr. Gerald R. HAWTING; Prof. Dr. H. Yunus APAYDIN; Prof. Dr. Hakkı ÖNKAL; Prof. Dr. H. Ahmet ÖZDEMİR; Doç. Dr. Halil APAYDIN; Prof. Dr. H. İbrahim BULUT; Prof. Dr. H. İbrahim ŞİMŞEK; Prof. Dr. Harun YILDIZ; Prof. Dr. Hasan AYIK; Prof. Dr. Hüseyin KARAMAN; Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ; Doç. Dr. Kadir GÜRLER; Prof. Dr. Kaşif Hamdi OKUR; Doç. Dr. İbrahim İŞITAN; Prof. Dr. İsmail YİĞİT; Prof. Dr. İsmet ERSÖZ; Prof. Dr. Kadir ALBAYRAK; Doç. Dr. Kemal ATAMAN; Doç. Dr. Kemal ÖZKURT; Doç. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ; Prof. Dr. Kemal YILDIZ; Prof. Dr. Latif TOKAT; Prof. Dr. M. Doğan KARAÇÖŞKUN; Prof. Dr. M. Münir ATALAY; Y. Doç. Dr. M. Kâmil YAŞAROĞLU; Prof. Dr. Mahmut AYDIN; Prof. Dr. Mehmet ATALAY; Prof. Dr. Mehmet EVKURAN; Prof. Dr. M. Akif KILAVUZ; Prof. Dr. Metin YURDAGÜR; Prof. Dr. Michel REEBER; Prof. Dr. Musa YILDIZ; Prof. Dr. Mustafa ALICI; Prof. Dr. Mustafa BAKTİR; Prof. Dr. Mustafa BIYIK; Prof. Dr. Mustafa TAVUKÇUOĞLU; Prof. Dr. Münir KOÇTAŞ; Prof. Dr. Nebi GÜMÜŞ; Prof. Dr. Necmeddin GÖKKİR; Prof. Dr. Nihat DALGIN; Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ; Prof. Dr. Niyazi USTA; Prof. Dr. Remzi KAYA; Prof. Dr. Ömer Faruk YAVUZ; Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ; Prof. Dr. Ramazan AYVALI; Prof. Dr. S. Sabri YAVUZ; Prof. Dr. S. Leyla GÜRKAN; Prof. Dr. Samim AKGÖNÜL; Prof. Dr. Selahattin POLAT; Doç. Dr. Selim EREN; Prof. Dr. Soner GÜNDÜZÖZ; Prof. Dr. Süleyman TOPRAK; Prof. Dr. Süleyman TÜLÜCÜ; Prof. Dr. Şevket TOPAL; Prof. Dr. Şevket YAVUZ; Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ; Prof. Dr. Şuayip ÖZDE-MİR; Prof. Dr. Üzeyir OK; Prof. Dr. Vejdî BİLGİN; Prof. Dr. Yavuz KÖKTAŞ; Prof. Dr. Yavuz ÜNAL; Prof. Dr. Yurdagül MEHMEDOĞLU

Bu Sayının Hakemleri / Advisory Board (This Issue)

Dr. Öğr. Üyesi Davut AĞBAL, Doç. Dr. Mustafa KARA, Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR, Dr. Öğr. Üyesi İlyas ERPAZ, Dr. Öğr. Üyesi Muammer CENGİZ, Dr. Öğr. Üyesi Betül İZMİRLİ, Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Taha ORHAN, Prof. Dr. Hüseyin Yücel BAŞDEMİR, Prof. Dr. Ahmet Kamil ÇİHAN, Dr. Öğr. Üyesi Nilüfer Kalkan YORULMAZ, Dr. Öğr. Üyesi Abdülalim DEMİR, Dr. Öğr. Üyesi Bekir ÖZÜDOĞRU, Prof. Dr. Yunus MACİT, Doç. Dr. Salih Kesgin, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa IRMAK, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARTAL, Dr. Öğr. Üyesi Elif SOBİ, Doç. Dr. Hasan DAM, Dr. Öğr. Üyesi Hasan ŞAHİN, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin BAYSA, Dr. Öğr. Üyesi Betül SAYLAN, Prof. Dr. Ahmet GÜZEL, Doç. Dr. Kenan AYAR, Dr. Öğr. Üyesi Hatice Acar ÇINAR, Dr. Öğr. Üyesi Ayşe İnanç KILIÇ, Dr. Öğr. Üyesi Osman DEMİRCİ, Doç. Dr. Fadıl AĞYAN, Doç. Dr. Zeynep ÖZCAN, Prof. Dr. Ahmet ŞAHİN, Dr. Öğr. Üyesi Züleyha BİRİNCİ, Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin TOPAL, Prof. Dr. Mustafa KÖYLÜ, Dr. Öğr. Üyesi Resul GÜLEÇ, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet DAĞLI, Doç. Dr. Cafer ÖZDEMİR, Dr. Öğr. Üyesi Ferruh KAHRAMAN, Dr. Öğr. Üyesi Nazife Nihal İNCE, Doç. Dr. Hüseyin MARAZ, Doç. Dr. Maksut ÇETİN, Dr. Öğr. Üyesi Recep KOYUNCU, Doç. Dr. Ahmet GÖKDEMİR, Doç. Dr. Abdulkadir TEKİN, Doç. Dr. Süleyman TURAN, Prof. Dr. Hülya ALTUNYA, Doç. Dr. Yaşar DAŞKIRAN, Prof. Dr. Nuri KAHVECİ, Prof. Dr. Ali KAYA, Prof. Dr. Fethi Kerim KAZANÇ, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hakkı İNAL, Prof. Dr. Cemil HAKYEMEZ

On dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (OMÜİFD); yılda iki kez yayımlanan hakemli bilimsel süreli bir yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlara aittir. Yazılar; yayıncı kuruluşun izni olmadan kısmen veya tamamen bir başka yerde yayımlanamaz.

Yazışma Adresi / Corresponding Address

On dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (Dergi) Kurupelit / SAMSUN

Tel: 0362 4576084 Fax: 0362 4576083

e-mail: omuifd@gmail.com web: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/omuifd>

İÇİNDEKİLER

Makaleler / Articles

Prof. Dr. Cafer Sadık YARAN

Resim ve Etik: Batı Resim Sanatında Ahlaki Temalar ve Örnekler 9-40
Painting and Ethics: Moral Themes and Examples in Western Panting Art

---

Prof. Dr. İhsan ARSLAN

Hız. Peygamber Döneminde Medine'de Devletin Varlığını ve Geleceğini 41-83
Tehdit Eden, Toplumun Huzur ve Refahını Bozmaya Çalışan Üç Yahudi
Kabilesinin Cezalandırılması
*The Punishment of Three Jewish Tribes Presenting a Threat the Entity and Future of
the State and Trying to Break the Peace and Welfare of The Society in Medina During
Prophet*

Doç. Dr. Ayhan AK

Türkiye'de Hazırlanan İslam Hukuku Doktora Tezlerinin Konu Ekseninde 85-141
Analizi
*Analysis of the Doctoral Theses on Islamic Law Written in Turkey in the Axis of Sub-
ject*

Doç. Dr. Necmi KARSLI

Üniversite Öğrencilerinde Manevi-İnsani Değerler ve Dindarlık İlişkisi 143-174
Spiritual-Humanistic Values and Religiousness in University Students

---

Doç. Dr. Sabri ÇAP

Fransız Oryantalist Jean Gagnier'in (1670-1740) Hz. Peygamber'i Mü- 175-199
kemmeli Bir Doktor Olarak Nitelemesi ve Tıbb-ı Nebevî Hakkındaki
Değerlendirmeleri
*The Describing of French Orientalist Jean Gagnier (1670-1740) that the Prophet is
a Perfect Doctor and His Evaluating on The Prophetic Medicine*

Doç. Dr. İbrahim TÜFEKÇİ

İslam Hukuku Açısından Koronavirüs vb. Salgın Hastalıkların Sürekli 201-235
Edimli Sözleşmelere Etkisi
*The Effect of Coronavirus on Continuous Acting Contracts in the Context of Islamic
Law*

İÇİNDEKİLER (2. Sayfa)

Makaleler / Articles

Dr. Öğr. Üyesi Ömer SARAÇ

Samsun Folklorunda Ölüm ve Kovid-19 Salgını
Death and Covid-19 Pandemic in Samsun Folklore

237-276

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet UYAR

Tasavvufta Zıt Kavramların Anlamsal Zeminini
Semantic Background of Opposite Concepts in Tasawwuf

277-319

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Aynur ŞAHİN

Kulluk Bilinci İnşasında Dua Değerinin Rolü
The Role of Prayer Value in Building Consciousness of Worshipping

321-362

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KOÇ

Kıbrıs ve Türkiye Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (4-8. Sınıf) Ders Kitaplarındaki Görsellerin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi
Cyprus and Turkey Religious Culture and Moral Knowledge (4-8. Class) Comparative Evaluation of Images in Textbooks

363-393

Dr. Öğr. Üyesi Kübra Zümrüt ORHAN

İmâm-ı Rabbânî Sonrası Nakşibendiyye’de Murâkabe
Murâqaba in the post-Sirhindî
Naqshbandiyya

395-427

Dr. Öğr. Üyesi Ethem KARAÇOBAN

Anadolu’da Dinî İnanç Ve Yaşayışta Görülen Bazı Eski Tesirler Üzerine Değerlendirme
An Evaluation on Some Old Influences Seen in Religious Belief and Life in Anatolia

429-467

Dr. Öğr. Üyesi Ali BENLİ

Bir Cümle Çözümlemesi Örneği: İbnü’s-Sîd el-Batalyevsî’nin Arap Gramerinin Meşhur Örneği “Darabe Zeyd^{ün} ‘Amr^{an}”
Hakkındaki Risalesi

469-497

An Analysis of a Grammatical Structure: Ibn al-Sîd al-Batalyawsî’s Treatise on the Famous Arabic Phrase "Daraba Zayd^{un} Amr^{an}"

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf OKTAN

Mütekaddim Dönem Şîa’da Müteâriz Rivâyetlerin Âmmeye Arzı Uygulaması
The Application of Appraising Conflicted Narrations with the ‘Âmmah in the Early Shi’ite

499-534

İÇİNDEKİLER (3. Sayfa)

Makaleler / Articles

Dr. Öğr. Üyesi Sezai KORKMAZ & Dr. Öğr. Üyesi Hızır HACIKE-
LEŞOĞLU

Prososyallik, Empatik Eğilim ve Dindarlık Arasındaki İlişkiler
Üzerine Bir Araştırma 535-569
*An Investigation on the Links Between Prosociality, Empathic Tendency, and Reli-
giousness*

Arş. Gör. Dr. İrfan ERDOĞAN

İlahiyat Öğrencilerinde Temel Değerlerin Bireycilik ve Toplulukçuluk
Kültürüne Etkisi 571-605
*The Effects of Basic Individual Values on the Culture of Individualism and the Culture
of Collectivism in Theology Students*

Dr. Ali GÜL & Doç. Dr. Hasan DAM

Yurt Dışındaki Türk Okullarında Öğrenim Gören Lise Öğrencilerinin Dini
Tutum ve İnsani Değer Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İnce-
lenmesi 607-642
*The Examination the Religious Attitude and Human Value Levels of High School
Students Study in Turkish Schools Abroad In Terms of Various Variables*

Arş. Gör. Mustafa Sait KAPLAN & Arş. Gör. Mustafa BORSBUĞA

Tarsûsî'nin (ö.1145/1732) Hüsün ve Kubuh Hakkındaki "Telvîh^{un} ila't-
tercîh fî mes'eleti't-tahsîn ve't-takbîh" Adlı Risâlesinin İnceleme, Tahkik ve
Tercümesi 643-677
*Critical Edition, Examination and Translation of The Risâlah of Muhammad ibn
Ahmad al-Tarsûsî's (d. 1145/1732) Entitled "Talvîh^{un} ilâ al-tarcîh fî mas'alah al-
tahsîn wa al-takbîh" on Husn and Qubh*

Arş. Gör. Dr. Arcan AYDEMİR & Prof. Dr. Mevlüt KAYA

Öğretmen Adaylarının Ahlaki Olgunluk Düzeyleri İle Eğitim İnançları
Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 679-711
*Examining the Relationship between Preservice Teachers' Moral Maturity Levels and
Educational Beliefs*

İÇİNDEKİLER (4. Sayfa)

Makaleler / Articles

Abdurashid ZHORAEV & Doç. Dr. Ali YÜKSEK	
Challenges For Islamic Banking Industry: The Kyrgyz Republic Experience	713-730
<i>İslami Bankacılık Sektörünün Zorlukları: Kırgız Cumhuriyet Deneyimi Öğr. Gör.</i>	

Öğr. Gör. Dr. Mohamed TURKEY	
الالتزام في الشعر الجاهلي بين القبليّة والمذهبيّة	731-761
<i>Cahiliye Şiirinde Kabilecilik ve Doktrinsel Bağlılık</i>	

Öğr. Gör. Rasul AKCAN	
Mushaf İmlâsına İrfânî Yaklaşım: Merrâkuşî Örneği	763-793
<i>A Wise Approach to the Mushaf Dictation: Example of Merrâkuş</i>	

Arş. Gör. Selçuk GEZGİN	
Zemahşerî'nin Nübüvvet Anlayışı	795-835
<i>Prophethood in Zemakshari's Thoughts</i>	

Dr. Ahmet ATEŞYÜREK	
Toplum Olma Bilincine Yükselişin Bir İfadesi Olarak Mürcie	837-868
<i>Murjia' as an Expression of the Ascension to the Consciousness of Community</i>	

Kitap Tanıtım ve Değerlendirmeler / Book Reviews

Doç. Dr. Tamer YILDIRIM	
Sanatla Direniş (The Shape of a Pocket)	869-876
Yazar: John Berger	

Arş. Gör. Mehmet DALLI	
Tasdik Mantığı: Önergeler ve Mantıkî (Dedüktif) Kıyaslar Geleneksel	877-880
Mantığa Giriş –II	
Yazar: Doç. Dr. Aytekin Özel	

Erratum/Düzeltilme Yazısı	
“Yaygın Din Eğitimi Kapsamında Kadınların Eğitimi”	881
(OMÜİFD, Sayı 32, Haziran 2012)	
